

СЪЮЗ НА МАТЕМАТИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЕСЕНЕН МАТЕМАТИЧЕСКИ ТУРНИР „АКАД. СТЕФАН ДОДУНЕКОВ“

СОФИЯ, 09-11.11.2018

ТЕМА ЗА V КЛАС

5.1. Иван установил, че през n -тата седмица на 2018 година ще останат точно n^2 дни до края на годината. Намерете n и точно през кой ден от седмицата ще се случи тази закономерност?

Решение:

Равенството, което удовлетворява условието е: $n^2 = 365 - 7(n - 1) - d$. 5 т.

С n сме означили номерът на седмицата, а с d - ден от седмицата в който се е случило събитието. d е число от 1 до 7.

Оттук получаваме $n^2 + 7.n = 372 - d$ или $n(n + 7) = 372 - d$.

След проверка при $d = 1 \dots 7$ 4 т.

При $n = 16$ имаме $16 \cdot 23 = 368 = 372 - 4 \cdot d = 4$ 1 т.

Отг. 16 седмица, четвъртък

5.2. Намерете такова естествено число A , че $2.A$ да е точна втора степен на естествено число, $3.A$ да е точна трета степен на естествено число и $5.A$ да е точна пета степен на естествено число.

Решение.

$2.A = a.a$, $3.A = b.b.b$, $5.A = c.c.c.c.c$

В разлагането на числото A трябва да има k пъти множител 2, където k е нечетно число 1 т.

От второто и третото равенство k трябва да е кратно на 3 и 5.

Следователно k може да е 15, 45 .... 2 т.

В разлагането на числото A трябва да има s пъти множител 3, където $s + 1$ се дели на 3 1 т.

От първото и третото равенство s трябва да е кратно на 2 и 5.

Следователно s може да е 20, 50 .... 2 т.

В разлагането на числото A трябва да има p пъти множител 5, където $p + 1$ се дели на 5 1 т.

От първото и второто равенство p трябва да е кратно на 2 и 3.

Следователно p може да е 24, 60 .... 2 т.

За намиране на число от търсения вид 1 т.

Отг. Най-малкото число A с това свойство трябва да се дели на 15 двойки, на 20 тройки и на 24 петици.

5.3. На страните BC и CD на правоъгълника $ABCD$ са избрани съответно точки M и N , като $BM = DN$. Ако правите BN и DM се пресичат в точка P , да се докаже точка P е равни разстояния от страните AB и AD .

Решение:

За правилен чертеж

– 1 т.

Ще използваме, че диагонален на правоъгълника го разделя на две части с равни лица (два равнолицеви триъгълника). Така $S_{ABCD} = 2 \cdot S_{ABD} = 2 \cdot S_{BCD}$. Така $(AB \cdot AD) : 2 = (CB \cdot CD) : 2 = S_{ABD}$.

– 2 т.

Ще означим лицето на една триъгълна част, например ABC с $[ABC]$. През точка P разделяме правоъгълника на четири малки правоъгълника и нека PP_1 и PP_2 са разстоянията от точката P съответно до страните CD и AB . Ще покажем, че $PP_3 = PP_4$. Чрез допълване до правоъгълник и изразяване на разлики на лица получаваме

$$[BDN] - [PDN] = [PDB] = [DBM] - [PBM].$$

– 3 т.

Да опишем лицата в горното равенство със отсечки

$$DN \cdot AD - DN \cdot PP_1 = BM \cdot AB - BM \cdot PP_2.$$

– 3 т.

По условие $DN = BM$. Делим двете страни на DN и получаваме:

$$AD - PP_1 = AB - PP_2, \text{ което трябваше да докажем.}$$

– 2 т.

5.4. В отбора по ръгби има 26 състезатели с номера $\{1, 2, 3, \dots, 25, 26\}$. Треньорът отделил шест състезатели с номера $\{a_1, a_2, \dots, a_6\}$, които няма да играят в следващия мач. Намерете номерата на състезателите $A\{a_1, a_2, \dots, a_6\}$, ако знаете, че всички суми по двойки: $a_1 + a_2, a_1 + a_3, a_1 + a_4, a_1 + a_5, a_1 + a_6, \dots$, всички суми по тройки: $a_1 + a_2 + a_3, a_1 + a_2 + a_4, \dots, a_4 + a_5 + a_6$, всички суми по четворки: $a_1 + a_2 + a_3 + a_4, \dots, a_2 + a_3 + a_4 + a_5$ и всички суми по петици: $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5, a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_6, \dots, a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6$ са различни числа (множеството A от естествени числа с посоченото свойство наричаме е *разпръснато* множество) Докажете, че треньорът не може да определи седем състезатели от отбора, които с номерата си $B = \{b_1, b_2, \dots, b_7\}$, за които да образуват разпръснато множество.

Решение:

Допускаме, че можем да намерим седем естествени числа $B = \{b_1, b_2, \dots, b_7\}$ и множеството е разпръснато. В множеството B има 7 подмножества с един елемент, 21 подмножества с 2 елемента, 35 подмножества с 3 елемента и 35 подмножества

(по 1 точка за всяко подмножество) – 4 т.

с 4 елемента или общо $35 + 35 + 21 + 7 = 98$ подмножества, които имат 98 различни суми. От друго страна най-голямата възможна сума от 4 елемента на даденото множество е $23 + 24 + 25 + 26 = 98$, (2 т.) но тези четири числа не могат да участват в множеството B , защото $23 + 26 = 24 + 25$. Следователно най-голямата сума от 4 числа от даденото множество е 97, (2 т.) т.е. няма как 98 подмножества да получат 98 различни числа за суми. Противоречие. (2 т.)

